

Obținerea probelor - Letonia

CUPRINS

- 1 Sarcina probei
 - 1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?
 - 1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?
 - 1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?
- 2 Strângerea probelor
 - 2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?
 - 2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?
 - 2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?
 - 2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?
 - 2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?
 - 2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?
 - 2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?
 - 2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?
 - 2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?
 - 2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?
 - 2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?
 - 2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?
- 3 Evaluarea probelor
 - 3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?
 - 3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

1 Sarcina probei

O parte într-un litigiu are responsabilitatea de a aduce probe în sprijinul faptelor pe care își fondează pretențiile sau obiecțiile. Reclamantul trebuie să-și fundamenteze solicitările, iar pârâtul trebuie să-și fundamenteze obiecțiile.

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Probele sunt prezentate de către părțile la cauză și de către alte părți interesate. În cazul în care o parte într-un litigiu sau o altă parte interesată nu poate să aducă anumite probe și formulează o cerere motivată în acest sens, instanța poate solicita obținerea de probe.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Dacă o instanță confirmă un fapt ca fiind universal cunoscut, acesta nu trebuie să fie dovedit.

Faptele prezentate într-o hotărâre judecătorească care produce efecte juridice într-o cauză civilă nu trebuie să fie dovedite din nou în cadrul altor litigii civile care implică aceleași părți.

O hotărâre judecătorească care produce efecte juridice într-o cauză penală este obligatorie pentru o instanță care judecă o cauză privind răspunderea civilă a persoanei care a făcut obiectul hotărârii judecătorești în materie penală, însă numai în ceea ce privește chestiunea dacă este vorba despre o infracțiune sau despre abținere de la a acționa și chestiunea dacă fapta a fost săvârșită sau permisă de către persoana în cauză.

Faptele despre care se consideră că au fost stabilite prin lege nu trebuie să fie dovedite. Astfel de prezumții pot fi combătute în conformitate cu procedura obișnuită.

O parte nu trebuie să dovedească faptele care nu sunt contestate de cealaltă parte, în conformitate cu procedurile stipulate în Codul de procedură civilă.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

O instanță trebuie să evalueze elementele de probă astfel cum consideră adecvat, pe baza unei examinări atente, exhaustive și obiective a acestora în instanță și în conformitate cu o abordare judiciară fondată pe principii logice, constatări științifice și observații provenite din experiența de zi cu zi. O instanță trebuie să explice în hotărârea pe care o emite de ce a acordat prioritate unui element de probă în fața altuia și de ce a considerat că anumite fapte au fost dovedite iar altele nu. Niciun element de probă nu are un efect prestabilit obligatoriu pentru instanță.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Codul de procedură civilă stipulează că părțile sunt responsabile de prezentarea probelor, însă prevede, de asemenea, anumite situații în care instanța poate solicita probe din proprie inițiativă (de exemplu, în cauzele în care sunt implicate interesele unui copil). În cazul în care instanța constată că nu s-a prezentat niciun element de probă în sprijinul unui fapt sau al unor fapte pe care se întemeiază solicitările sau obiecțiile unei părți, aceasta notifică părțile în acest sens și, dacă este necesar, stabilește un termen pentru prezentarea probelor.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Părțile prezintă instanței probe scrise și materiale. În cazul în care părțile fac trimitere la probe orale, instanța invită martorii indicați de către părți la o ședință de judecată pentru a audia mărturia acestora. Instanța adaugă probele la dosarul cauzei.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța acceptă numai probe prevăzute prin lege și relevante pentru cauză. Instanța poate refuza probele prezentate cu mai puțin de 14 zile înainte de ședința de judecată, cu excepția cazului în care judecătorul a stabilit un termen diferit pentru prezentarea probelor. În timpul deliberării asupra cauzei, se pot prezenta probe pe baza cererii motivate a unei părți în litigiu sau a unei alte părți interesate dacă acest lucru nu întârzie soluționarea cauzei sau dacă instanța consideră că există motive întemeiate pentru care probele nu au fost prezentate mai devreme sau dacă probele se referă la fapte care au fost aduse la lumină în timpul procedurii.

Nu sunt admisibile ca probe mărturiile bazate pe informații provenite din surse necunoscute sau pe informații obținute de la alte persoane, cu excepția cazului în care persoanele respective au fost audiate.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Observațiile prezentate de către părțile la un litigiu și de către părțile terțe interesate, care includ informații cu privire la faptele pe care se întemeiază solicitările și obiecțiile acestora, în cazul în care sunt coroborate cu alte probe verificate și evaluate în cadrul unei ședințe de judecată;

declarațiile martorilor și mărturiile experților;

probe scrise, care constau în documente sau alte texte conținând informații privind fapte relevante pentru cauză, sub formă de litere, cifre și alte simboluri scrise sau alte mijloace tehnice și orice mediu de înregistrare corespunzător (casete audio sau video, dischete etc.);

- probe materiale;
- rapoarte ale experților;
- avize ale experților;
- rapoarte ale organismelor publice.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Nu există nicio diferență de fond: mărturiile experților și ale altor martori constituie probe, iar declarațiile scrise ale experților constituie, de asemenea, probe. Un martor sau un expert trebuie să se înfățișeze în instanță atunci când este citat pentru a oferi o mărturie adevărată privind circumstanțele pe care le cunoaște (martorii) sau pentru a oferi o opinie obiectivă în nume propriu cu privire la aspecte științifice, tehnice, artistice sau alte fapte pe care le-a examinat.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Niciun element de probă nu are un efect prestabilit obligatoriu pentru instanță ci instanța trebuie să explice în hotărârea pe care o emite de ce a acordat prioritate unui element de probă în fața altuia și de ce a considerat că anumite fapte au fost dovedite, iar altele nu.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Da. Faptele care, prin lege, pot fi dovedite numai prin anumite tipuri de probe nu pot fi dovedite utilizând un alt tip de probe.

Instanța admite numai tipurile de probe prevăzute prin lege.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Un martor care a fost citat în instanță nu are dreptul să refuze să depună mărturie decât în situațiile prevăzute prin lege.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Următoarele persoane pot refuza să depună mărturie:

- rudele pe linie directă și rudele de gradul întâi și al doilea pe linie colaterală; soțul/soția, rudele de gradul întâi dobândite prin căsătorie și membrii de familie ai părților;
- tutorii și curatorii părților și persoanele aflate sub tutela sau curatela părților;
- persoanele implicate în alte litigii împotriva uneia dintre părți.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care a împlinit vârsta de 14 ani și care refuză să depună mărturie pentru motive pe care instanța le consideră neîntemeiate sau care depune mărturie falsă în mod intenționat săvârșește o infracțiune conform Codului penal.

În cazul în care un martor, fără a avea motive întemeiate, nu se înfățișează în instanță atunci când este citat de un judecător sau de o instanță, aceasta poate impune o amendă de maxim 60 EUR sau poate obliga martorul să se prezinte în fața instanței.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Preoții nu sunt nevoiți să depună mărturie cu privire la fapte care le-au fost aduse la cunoștință prin spovedanie, iar persoanele a căror funcție sau profesie nu le permite să divulge anumite informații care le-au fost încredințate nu sunt obligate să depună mărturie cu privire la informațiile respective;

- minorii nu sunt obligați să depună mărturie cu privire la fapte care constituie probe împotriva părinților, bunicilor, fraților sau surorilor acestora;
- persoanele care suferă de afecțiuni fizice sau psihice din cauza cărora nu sunt capabile să evalueze în mod adecvat circumstanțele relevante pentru cauză nu sunt solicitate să depună mărturie;
- copiii cu vârste mai mici de șapte ani nu sunt solicitați să depună mărturie.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

O persoană citată ca martor trebuie să se înfățișeze în instanță și să depună o mărturie adevărată cu privire la orice fapt de care are cunoștință. Martorul trebuie să răspundă la întrebările adresate de instanță și de către părți. Instanța poate interoga martorul la domiciliul acestuia în cazul în care martorul nu poate da curs unei citații de înfățișare în instanță din cauza unei boli, a vârstei înaintate, a invalidității sau din alt motiv întemeiat. Un martor poate fi interogat, de asemenea, prin videoconferință, în funcție de locul în care se află martorul, în instanță sau într-un alt loc dotat special în acest scop.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Părțile într-un litigiu pot contesta veridicitatea unei probe scrise.

Proba scrisă nu poate fi contestată de persoana care a semnat proba respectivă. Persoana în cauză poate să conteste proba prin introducerea unei acțiuni separate în cazul în care semnătura a fost obținută prin violență, amenințare sau fraudă. De asemenea, o parte poate să depună o cerere motivată în care afirmă că proba scrisă este falsă. Dacă instanța constată că proba a fost contrafăcută, aceasta exclude proba și notifică un procuror cu privire la fals. Pentru a examina o cerere conform căreia un element de probă scrisă este contrafăcut, instanța poate solicita întocmirea unui raport de către un expert sau poate solicita alte probe. În cazul în care instanța constată că o parte a inițiat un conflict privind falsificarea unei probe scrise fără motive justificate, aceasta poate aplica o amendă.

Codul de procedură civilă prevede că o persoană citată ca martor trebuie să se prezinte în instanță și să depună o mărturie adevărată cu privire la orice fapt de care are cunoștință. În cazul în care o parte dorește să dovedească anumite circumstanțe prin declarațiile unui martor, în cererea adresată instanței prin care solicită interogarea unui martor, partea respectivă trebuie să menționeze ce aspect important al cauzei ar putea să confirme martorul citat.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Observațiile prezentate de către părțile într-un litigiu și de către terți care includ informații cu privire la faptele pe care se întemeiază solicitările și obiecțiile acestora sunt admise ca probe în cazul în care sunt coroborate cu alte probe verificate și evaluate în cadrul unei ședințe de judecată. Dacă o parte acceptă faptele pe care se întemeiază solicitările sau obiecțiile celeilalte părți, o instanță poate considera că faptele respective sunt dovedite, cu condiția ca instanța să fie sigură că acceptarea nu este rezultatul unei fraude, a violenței, a amenințărilor sau al unei erori sau că aceasta nu este menită să ascundă adevărul.

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ultima actualizare: 07/02/2019